

Splošne vesti.

društvu. Letna članarina za redne člane je 60 Din, ki se plača lahko tudi v mesečnih obrokih. Ustanovni člani plačajo enkrat za vselej 1000 Din. Radi blagega namena, ki si ga je nadelo društvo, so dobrodošli tudi poljubni prispevki podpornih članov. Prijave članov in prispevke je pošiljati na »Podporno društvo za učiteljski naraščaj v Ljubljani« v roke g. blaginika Fr. Jerana, ravnatelja Akademskega kolegija, Ljubljana, Kolodvorska ulica 22. Ker je zadeva nujna, prosimo, da se člani v obilnem številu čimprej prigrasijo.

Vestnik meščanskih šol.

—c Osemrazrednice in meščanske šole. V poslednjem času se vse bolj množijo prijave železniških uslužbencev za izpit na meščanskih šolah v svrhu uvrstitve v III. kategorijo uradništva. Ti ljudje prihajajo navadno nepripravljeni in niti ne vedo, da morajo položiti izpit iz vseh obveznih predmetov. Posledice so jasne. Da se jim izognejo, so taki kandidati »pogrunjali« komodno pot. V velikem številu polagajo namreč sedaj tozadevne izpite na naših osemrazrednicah v Trbovljah in drugod. Pri tem se sklicujejo na spodaj navedeni razpis generalne direkcije. Ta navaja med šolami, ki so z ozirom na uradniško uvrščevanje enake nižjim srednjim šolam, tudi »višje pučke šole«. Prosvetni oddelek za Slovenijo je sedaj pojasnil in ugotovil neupravičenost prej omenjenih izpitov v odloku z dne 30. julija 1924, št. 12.628. Dotično mesto se glasi: Železničarji se menda sklicujejo na odstavek 2. razglasa generalne direkcije državnih železnic z dne 27. marca 1924, br. 9836, ki pa po jasnem besedilu velja samo področju bivše pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo. Omenjene »višje pučke šole« niso naše osemrazrednice, temveč osnovne in meščanske šole pod enim vodstvom, to kar imenuje § 18. zakona z dne 2. maja 1883, drž. zak. št. 53. »Občo osnovno in meščansko šolo«. Take šole je pri nas odpravil razpis višjega šolskega sveta z dne 30. avgusta 1919, št. 12.834, predzadnji odstavek, ki se je v vseh primerih izvršil. Dalje pripominjam, da mora po razpisu bivšega ministrstva za uk in bogočastje z dne 13. julija 1916, št. 22.035, odpustnim izpitom odraslih na osnovnih šolah prisostvovati tudi okrajni šolski nadzornik. — Za to pojasnilo smo prosvetnemu oddelku prav hvaležni. Dotični voditelji naj izpitne kandidate primerno pouče in jih obvarujejo poznejših nepravil. Društvo učiteljev meščanskih šol je opozorilo na to nepravilnost tudi ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani, ki gotovo že tudi pozna najnovejši odlok ministrstva prosvete z dne 2. julija 1924, O. N. br. 11.896. Ta odloča, da je štirirazredna mešč. šola v zadevah uradniškega ranga enakoveljavna dovršeni štirirazredni srednji šoli. Ne verjamemo, da bi železniška uprava hotela svoje uradništvo 3. kategorije rekrutirati iz osnovne šole. To bi bila tudi krivica z ozirom na one uradnike 3. kategorije, ki so res dovršili nižjo srednjo šolo ali štirirazredno meščansko šolo.

Izpolnil si nalogo svojega življenja, in Ljubljansko polje, ki ti je stesalo zibelko, ti je odprlo tudi poslednji dom, kamor te sedaj izročamo, da večnost dopolni, kar si je častnost zaslužila!

Prijatelj in tovariš, počivaj sladko v večnem snu! Mir in pokoj tvoji duši in tvojemu pepelu!

Plodonosno je bilo dolgoletno življenje in delovanje tovariša Jakoba Dimnika. Kaj je bil on svojemu stanu, šolstvu in napredni slovenski javnosti, občutimo šele sedaj ko ne biva več med nami. Ob njegovi gomili plače neotlačna vdova ga. Josipina roj. Kraigherjeva, njegovi sinovi, Ivan, Slavoj in Stanko, prva dva znana naša tovariša, tretji inženir in hčerka Radica. Poleg rodbine, ki ga bo pogrešala, stojimo ob grobu tudi njegovi tovariši in strimo za vrzeljo, ki jo je napravila pokojnikova smrt. Pogrešale ga bodo naše gospodarske organizacije, pri katerih je aktivno sodeloval do poslednjega s svojimi umestnimi, pametnimi in treznimi nasveti. Naj bi bila njegova smrt seme naraščajoči mladini, da bi zrla v pokojnikovem neumornem, doslednem in marljivem delovanju svetel vzor svojega življenjskega pravca!

Počivaj v miru, dragi tovariš!
Lahka Ti biti domača gruda!

—a—

— Učiteljska imenovanja v Sloveniji. Kralj je podpisal ukaz o imenovanju šolskih upraviteljev in učiteljev na osnovnih šolah v Sloveniji. Imenovanja so za upravitelje v Ljubljani: Repovš Friderik na I., Polak Janko na II., Pristovšek Fran na III., Škulj Fran na IV., Grčar na barjanski osnovni šoli. — Za stalne učitelje na deških osnovnih šolah v Ljubljani so imenovani: Baj Makso na I., Silvester Fran na II., Lavrič Karel na IV., Flere Fran na V., Recelj Alojzij na V., Klavara Hinko na VI., Benič Mauricij na VI., Šaršon Pavel na III., Polak-Kraševac je imenovana za upraviteljico na I. dekliški šoli v Ljubljani, Slatnar-Vičič na isti šoli za učiteljico, na III. dekliški šoli pa Trampuž Lucija, Kallinger E. je postala suplentinja, Korban Josip, šolski upravitelj v Ihanu, Čencič Julij, upravitelj v Kamniku, Rupnik Marija, upraviteljica v Kamniku, Keržič Fran za upravitelja v Dobropoljah; Kallinger Olga za učiteljico v Trzinu; Lampret Fort, za upravitelja v Borovnici; Čuk Fran za upravitelja v Dolškem; Bensa Andrej za učitelja na Ježici; Gostič Flor, za upravitelja v Sostrem; Lavrenčič Alojzija in Munda Ivana za učiteljico v Sostrem; Likar-Einšpiler za učiteljico v Škocijanu pri Turjaku; Orel Ivana za učiteljico v Šmarju; Strekelj Ivan za upravitelja na Vrhniki; Zupančič Elizabeta za učiteljico v Mokronogu. — Za šolske upravitelje so imenovani: Pečnik Josip v Veliki Dolini, Jurko Vid v Dolu, Lebar Fran v Hranjniku, Lunder Hermina istotam, Plavšak Robert v Trbovljah, Bučar Alojzij v Trbovljah-Vode, Zavrtnik Ljudmila za učiteljico istotam, Lapornik Ana za upraviteljico v Trbovljah, Miselj Ana za učiteljico v Dolenjem Logatcu, Vrežec Avrelja za učiteljico v Gorenjem Logatcu, Šifer Egidij za upravitelja na Breznici, Križman Emil za upravitelja na Planini pri Semiču, Borštnik Srečko za učitelja v Novem mestu, Jurjevčič Marija za učiteljico v Celju, Novak Franja za učiteljico v Št. Petru (Sav. dolina). — Za upravitelje so imenovani: Canjko Avgust v Svetini, Vrečar Rajko v Žalcu, Golob Josip v Vuzenici, Rosenštejn Ferd. v Št. Petru pri Mariboru, Bregant Henrik v Rušah, Mejovšek Radov, v Slivnici pri Mariboru, Černigoj Slavko pri Sv. Križu pri Slatini, Šprager Ferd. v Beltincih, Verčič v Fokincih. — Za učitelja v Lajtersbergu-Krčevini je imenovan Lovše Ivan, za učiteljico istotam Ravnihar Antonija; v Limbušu za učiteljico Robič Ivana, Fabijan Terezija. Za upraviteljico v Ptuj Luknar Marijana, za učiteljico v Studencih Predikaka - Drobnič, Čuček Josip za učitelja v Poljčanah; Lipaj Venedel za upravitelja v Prosenjakovcih, Ločnik Amalija in Logar Ana za učiteljico v Slovenski Bistrici, Pogruč Alojzij za upravitelja v Hajdini, Šterk-Jurca za učiteljico istotam; Selj Ivan za upravitelja v Sv. Lovrencu na Dravskem polju; Gulin Milka in Mervič Dora za učiteljico na okoliški šoli v Ptuj; Malse Josipina za učiteljico v Rogaški Slatini; Blazinšek za upravitelja v Zibiki; Zmrzlikar K., za učiteljico v Šmartnem ob Paki; Stres Fel. za učitelja v Prevaljah; Pinterič za učitelja v Trdkovi; Kokot Ferd. za upravitelja pri Sv. Petru pod sv. Gorami; Kokot-Bradaška za učiteljico istotam. — Za šolska upravitelja sta imenovana: Šafarič Fran pri Sv. Križu pri Ljutomeru; Karbaš Fran v Ljutomeru. Burinik Marija je imenovana za učiteljico na pomožni šoli v Mariboru; Petrovič Simon za upravitelja pri Dev. M. v Brezju; Šket Marijana za učiteljico v Framu; Firm Štefan za upravitelja v Hočah. — Za veroučitelja na gluho-nemnici v Ljubljani je imenovan Viktor Šega.

— Imenovanja na meščanskih šolah. Imenovani so: Fakin Anton, učitelj na deški meščanski šoli v Ribnici za stalnega strokovnega učitelja I. skupine na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani; Potočnik Pavla, učiteljica na deški meščanski šoli v Šostanju, za stalno strokovno učiteljico I. skupine na I. mestni dekliški šoli v Ljubljani; Lampe Ivana, učiteljica na meščanski šoli na Jesenicah, za stalno strokovno učiteljico I. skupine na meščanski šoli na Jesenicah; Hočevar Makso, učitelj na meščanski šoli v Krškem in okrajni šolski nadzornik v Ljubljani, za ravnatelja na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani. — Na osnovni šoli v Podgradju je imenovan za stalnega učitelja Al. Ponikvar, doslej šolski upravitelj v Babinem polju. — Upokojen je Česnik Dragotin, upravitelj na Rakeku.

— Imenovanja na ljubljanski univerzi. S kraljevim ukazom so bili imenovani na ljubljanski univerzi za izrednega profesorja indo-evropske filologije na modroslovni fakulteti dr. Karel Oštir, na tehniški fakulteti za izrednega profesorja eksperimentalne fizike dr. Valentin Kušar in za izrednega profesorja organske kemije dr. Marij Rebek.

— Na znanje gospodi činovnicima. Ministarstvo narodnog zdravlja odobrilo je predlog uprave banje Ildže, da činovnici i oficiri sa svojim porodicama imaju povlasticu od 50 posto na stanovanju i osvetljenju u banjskim hotelima. Gospoda činovnici i oficiri mogu se od sad koristiti ovom povlasticom, koju do danas nisu imali. — Uprava banje Ildže.

— Učiteljski otroci. Prosvetno ministarstvo je odredilo, da učitelji, v kolikor imajo za svoje otroke primernih šol v naši državi, ne smejo pošiljati svojih otrok na študije drugam, ker bi bila učiteljem v tem slučaju odvzeta draginska doklada, ki jo prejema za svoje otroke.

— V kratkem izideta novi knjigi: »Zgodovinska čitanka« namenjena učencem višje stopnje osnovne šole 15 Din in »Osnovna vijolinska šola« za učiteljska, glasbene šole in slične zavode 50 Din. Obe knjigi imata že predaprobacijo.

— Odlikovanja prosvetnih delavcev. Na predlog prosvetnega ministra je odlikovan dr. Franc Kovačič, profesor na mariborski bogoslovni, z redom sv. Save 3. vrste, Gustav Vodušek, šolski nadzornik za brežiški okraj pa z redom sv. Save 4. vrste.

— Učiteljski dom v Mariboru. Daroval je v spomin pokojnega ravnatelja Jak. Dimnika tovariš Anton Hren, nadučitelj v Studencih pri Mariboru 25 Din z geslom: »Umrlemu delavcu v spomin in vsem, katerim sta naš stan in dom pri srcu, v posnemanje.« — M. Kožuh, blaginik.

— Himen. Gospod Zvonimir Bratkovič, učitelj v Mariboru, se je poročil z gospodično Meri Smerdeljevo, učiteljico iz Ljubljane. Čestitamo!

— Za Učiteljski konvikt. V počestitev spomina blagopokojnega ravnatelja tov. Jakoba Dimnika Beti in Miroslav Pretner Din 100 in Rudolf Horvat Din 50. — Srčna hvala!

— 15-godišnjica kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku bit će 3. okt. 1924, pa će toga dana biti u Osijeku sastanak članova i prijatelja Kluba, a članovi-slikari priredit će veliku izložbu slika. Za željeti je, da sastanak književnika i izložba uspije u svakom pogledu, pa da se što intenzivnije poradi za hrvatsku i slavensku kulturu. I nečlanovima, koji su prosvjetni radnici, pristup je slobodan i dobro im došli!

— 35-letnica mature obhajajo tovariši Cizelj Miško (Maribor), Iglar Fr. (Ribnica na Poh.), Kranjc Jožef (Šmartno ob Paki), Kurbus Tomo (Slivnica pri Celju), Terčak Jožef (Šmartno ob Paki) in Zacherl Franjo (Ljutomer) dne 4. oktobra t. l. ob priliki sadne razstave v Šmartnem ob Paki. Na veselo svidenje v lepi Savinjski dolini.

—kpl Vsem šolskim vodstvom! Izšla je knjiga Homan »Somatologija in higijena« I. del. Ona šolska vodstva, ki imajo v svojih knjižnicah že Homan »Somatologija in higijena« II. del, si naj naroče potom poštne proste dopisnice še I. del.

— Zahvala. Trgovec z urami in zlatnino g. Ivan Pakiž iz Ljubljane je daroval namesto venca svojemu svaku gosp. Turku Valentinu, trgovcu v Novem kotu, za revne učence tukajšnje šole znesek 100 Din, za kar se mu podpisani najtopleje zahvaljuje. — F. Wigele, šolski voditelj v Loškem potoku.

— V založništvu knjigarne Goričar & Leskovšek v Celju je izšlo: Brinar Josip. Domoznanstvo za osnovne šole. Zemljepisni podatki in zgodovinske slike o kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Cena vez. knjigi 20 Din. »Domoznanstvo« podaja učencem osnovnih šol v jedrnatih obliki opis Slovenije (za 4. šol. leto), zemljepis Jugoslavije (za 5. šol. leto) in 44 metodno vzornih slik iz zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Brinarjevo »Domoznanstvo« nadomešča torej kar tri različne učbenike ter je potemtakem cena knjige (20 Din) izredno nizka. Šolska vodstva dobe na vsakih 10 izvodov en izvod zastoj. Isto založništvo je izdalo: Brinar Josip. Slovenska vadnica za višje razrede osnovnih šol in za meščanske šole. Vaje iz slovnice, pravopisa in spisa. Cena vezani knjigi 24 Din. — Knjigarna Goričar & Leskovšek v Celju.

— Odobrena knjiga. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odobrilo knjigo »Matematične tabele«, sestavil prof. Ivo Tejkal, založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, kot pomožno knjigo za tehnično srednjo šolo in vse obrtne strokovne šole.

— Petinpetdesetletnica mature. Upokojeni šolski ravnatelj g. tov. Anton Leban v Stični na Dolenjskem praznuje 55-letnico svoje mature na učiteljskem v Gorici. Izmed svojih tovarišev-maturantov je edini še živ. Star je 75 let. Učiteljeval je večinoma na goriškem Krasu, deloma tudi na Štajerskem. Svetovna vojna ga je pregnala v Stično. Anton Leban je znan pedagoški pisatelj in so-trudnik vseh naših listov. Čestitamo!

Nasilja novega režima.

—na Centralizem, kakor še nikdar. Svoječasno je višji šolski svet hotel prevzeti provizorična imenovanja v svoj delokrog, da bi enotno in hitreje razporedil provizorično učiteljstvo po vsej Sloveniji. Nastal je velikanski krik in vik v vrstah klerikalcev, češ, da se jemlje vse pravice okrajnim šolskim svetom in se uvaja kvarni centralizem v šolsko upravo. Sedaj je dr. Korošec, kot prosvetni minister, prenesel pravico teh imenovanj celo na ministrstvo (minister Pribečević jih je prenesel na šefe prosvete), da šef prosvete v Ljubljani nima pravice imenovati niti novincev. Tako so klerikalci, ki so se prej tako strastno borili proti centralizmu, postali sedaj sami najstrastnejši centralisti in uvajajo v šolstvo sistem, ki bo v resnici na kvar hitri in točni administraciji.

—na Iz ministrstva prosvete poroča »Slovenec« št. 205, z dne 7. septembra 1924: Za okrajnega šolskega nadzornika v Kranju je imenovan Rudolf Pečjak, razrešen je pa dolžnosti nadzornik Vilbald Rus. — S tem dejanjem je bilo izvršeno nasilje, ki ga klerikalci nikakor ne bodo mogli zagovarjati. Dr. Korošec se je vdal fanatičnim strankarjem, ki ga bodo speljali v položaj, ki mu samemu ne bo prav ljub napram srbski politični javnosti. Intrige zoper nadzornika Rusa bodo kmalu razkrinkane. Vsekakor se klerikalci niso upali postaviti za nadzornika v Kranju Vidra z 12 službenimi leti, kar so prvotno nameravali. Pečjak se je prvi vsedel na nesigurni stolec, druge še prosjačijo za nadzorniška mesta, a se jih večina brani, ker se sami čutijo nespodobne za to in ker dobro vedo, da bo kmalu prišel čas, ko bodo šli — kakor so prišli.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom učiteljske samopomoči. V letu 1924. imamo tri smrtne slučaje, in sicer: Baša Milka 26. junija 1924, Grlič Gabrijel iz Studenca 11. avgusta 1924 in Dimnik Jakob iz Ljubljane 1. septembra 1924. Za te smrtne slučaje — 89. do 91. — prejmejo člani v teh dneh položnice z zneskom Din 6,50 — zakonski pari z dvojnimi zneskom — katerega naj nam prav kmalu nakažejo. Posebno pa prosimo vse zamudnike, ki dolgujejo še za prejšnje smrtne slučaje, da v tem mesecu poravnajo vse zaostanke; na doposlanih položnicah bodo zaostanki prišteti gornjemu znesku.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Članarina in darila: Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski okraj 1340 Din; učiteljsko društvo za okraj Sv. Lenart v Slov. gor. 200 Din; učiteljstvo pri Sv. Benediktu v Slov. gor. (Majhen Ivan, nadučitelj, Pauscha Ana, Pohar Sonja, Vobovnik Jelica, učiteljice a 10 Din) 40 Din. — Za Ganglov kamen je daroval g. ravnatelj Fran Voglar v Mariboru 20 Din; z zadnji izkazanimi 9176 Din = danes 9196 Din. Iskrena hvala! Vrnili ste se s počitnic, mislite zopet na naš »Učit. dom«! Nabirajte! Darujte! — M. Kožuh, blaginik.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 20. septembra t. l. ob 10. uri na deški šoli v Slovenski Bistrici s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje zadnjega zapisnika. 2. Stanovske in društvene zadeve. 3. Poročilo delegatov: